

Fizessék meg az időseket!

Tegnap, kedden ülést tartott a szegedi népi ellenőrzési bizottság. A fő napirendi pontban az időseket ellátó szociális intézményrendszerrel foglalkozott a testület.

Mindenekelőtt megállapították — a 180 ezres lélekszámú szegedi lakosból mintegy 30 ezer a szociális gondozásra szoruló idős ember. Ez, ha meggondoljuk, óriási szám! Amely ráadásul a jövőben még növekedni is fog. Szegeden az átlagnál magasabb az idős generációkhoz tartozók száma. A kérdést bonyolítja: a szociális szakigazgatás föltehetőleg nem is tud minden egyes rasszorulról. Igaz, a városkörnyéki községekben csaknem teljes körű ismeretekkel rendelkeznek az időskorúakról. A szakigazgatási szervek ez irányú munkáját megkönnyíti a kistélepek alacsony lélekszáma, s hogy ott az emberek ismerik egymást, jószerével mindenki mindenkiről mindent tud. Aligha marad homályban az elcsúszott idők kiléte. Így például Sándorfalván és Szatymazon az időskorúak helyzetének fölmérése, a szoci-

Ülést tartott a szegedi neb

ális gondoskodás folyamatos. Szatymazon 326 egyedül élő időskorút tartanak számon, az ezerkétszázötveneg sándorfalvi idősnek tizen-8%-a szoruló gondoskodásra, Dóc társközség százkilencven idősorújának pedig nem kevesebb, mint 23 százaléka igényel gondozást. Szegeden viszont egészen más a helyzet. A tavaly őszi fölmérés 30 ezer 177 gondozásra szoruló jegyzet föl, ennél azonban nyilván több van — a szakigazgatás képviselői nem tudnak fölkeresni mindenkit, a tanács és a vb ez irányú határozata a helyzetben csak az igénylők „eseti” földerítését tudja elvégezni — állapítja meg a neb jelentése. Föltétlenül igényelni kellene e tárgyban az országos népességnyelvántartó megyei szervezete, esetleg a társadalombiztosítási igazgatóság segítségét!

De szükség van-e egyáltalán szociális segítségre a jelenlegi formában? A gondozási központokat, az időseket otthonait és klubjait föltétlenül fönn kell tartani, a házi szociális gondoskodást is jó lenne kiszélesíteni. Ezzel összefüggésben rendezni — javítani — kellene a gondozók anyagi, társadalmi megbecsültségét egyaránt. Viszont célszerű figyelembe venni: vannak olyan segélyezési és gondoskodási formák, melyeknél jóval hatékonyabb lenne, ha az idősek magasabb nyugdíjat kapnának! Elképesztő, hogy időskorúak ezrei szorulnak szociális segélyre, mert harminc-negyven év becsületes munkája után nem képesek megélni a nyugdíjból. Az időseket inkább megfizetni kéne, nem pedig segélyezni — állapította meg a testület. A központi gondoskodás mindig hatástalanabb, mint ha az ember saját maga dönti el, mire van szüksége, és szükségleteit meg is tudja fizetni.

(Ma, szerdán ugyanezt a témát tárgyalja a megyei népi ellenőrzési bizottság is.)

F. Cs.

Tudósoknak, művészeknek, patriótáknak...

Alapítvány — Szegedért

„Az alapítók (...) a jelen okirattal alapítványt rendelnek a város javára, azonindittatástól vezérelve, hogy mulhatatlan emléket állítsanak a város nagyjainak, mindazoknak, akik munkásságukkal, kiemelkedő tetteikkel szolgálták a város dicsőbb létét, valamint abból a célból, hogy az alapítvány révén lehetőséget nyújtsanak azon tehetségek részére, akiknek ígérete jövőre alapot ad a város szolgálat, jövőbe mutató elképzelések kibontakoztatására és megvalósítására”.

Debreczeni Pál, a Domet Ecsetgyár igazgatója az 1988 őszi szegedi pártértekezleten — amely az első helyi értekezlet volt a májusi országos fórum után —, javaslatot tett egy olyan alapítvány létrehozására, amely Szeged városának leghaladóbb személyiségeit különböző díjakban, juttatásokban részesítené. A felhívás kedvező visszhangot kapott, s annak ellenére, hogy szinte minden vállalat, gazdálkodó egység komolyan meg kell számolnia a nem közvetlenül gazdasági célokra fordítandó pénzt, viszonylag sok és jelentős mennyiségű ajánlat érkezett az alapítvány előkészítőihez.

Több száz ezres, milliós nagyságrendű pénzüsszeggel járult hozzá ehhez az alapítványhoz a Domet Ecsetgyár, a Finn-Magyar Barátság Mezőgazdasági Termelőszövetkezet (Szatymaz), a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat, a Magyar Kábelművek Szegedi Gyáregysége, a Szeged Megyei Városi Tanács, a Szegedi Konzervgyár, a Szegedi Szalámgár és Húskombinat, valamint a Vidia Kereskedőház Részvénytársaság. Az alapítvány céljairól a fentebb található idézet szól; a konkrét működésről pedig a következőket tudtuk meg: a Szegedért alapítványnak létszen egy fődjaja, amellyel olyan személy életútját ismerik el, aki munkásságával Szeged városának fejlődését szolgálta, mulhatatlant alkotott, hírneve gazdagította Szeged megítélését is. Ezenkívül kuratórium díjakat is kiosztanak; a műszaki és a természettudományok, a társadalomtudományok területéről (ezekről a Tudományos Kuratórium dönt), művészeti alkotásokat, különböző kulturális

teljesítményeket díjaznak (ezt a Művészeti Kuratórium bírálja el), s elismerést kapnak olyan teljesítmények is, amelyek közvetlenül a fenti kategóriákba nem sorolhatók, ám az alapítvány eszméivel méltánylásuk összhangban áll (ennek előbírálására a Társadalmi és Állampolgári Kuratóriumot hozzák létre).

Mindezekon kívül más támogatási rendszereket is kidolgoznak az alapítvány keretében. Ösztöndíjrendszert, amellyel a 35. életévüket még be nem töltött szegedi fiatalok kiemelkedő munkáját kívánják támogatni; tartós finanszírozási rendszert, amelyet alkotóközösségek, kutatócsoportok vagy személyek önállóan nyerhetnek el; egyszer adományozható céljellegű támogatást, amelyeket olyan tevékenységek művelői kaphatnak, akiknek meghatározott célra van anyagi szükségük; adományt szegedi intézmény vagy más jogi személy számára; valamint különböző tanulmányutak finanszírozására is lehetőség nyílik.

Július 4-én, kedden délután 10 órakor a városi tanács vb-termében írták alá ünnepélyesen a fentebb felsorolt alapítók az okiratot. Mint Prohászka Ottó, a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat — amely egyébként másfél millió forinttal

támogatta ezt az alapítványt — igazgatója elmondta, feltehetőleg itt választják meg az alapítvány elnökségét, amelynek tagjai olyan személyek lesznek, akik Szegeden tevékenykednek, s munkásságuk folytán köztiszteltetben állnak, a jó értelemben vett patrióták.

Rósa László, a Szegedi Konzervgyár — amely 1 millió forintot ajánlott fel az alapítvány céljaira — igazgatója arról tájékoztató, hogy meggyőződése szerint ez az alapítvány hozzájárulhat a Szegeden potenciálisan meglevő szellemi energiák mobilizálásához. Természetesen ez az anyagi ösztönzés csupán kiegészítő lehetőségek; ám hosszabb távon bizonyos gazdasági problémák megoldásához is segítséget nyújthat — példaként a biotechnológia helyzetét említette.

Elgondolkodtam, hogy — mivel az alapító okirat már régebb óta kész — miért csak kedden írták alá azt. Mint kiderült, ez a nap — július 4-e — lesz az évfordulója annak, hogy II. Ulászló királyunk közel fél évezrede, 1498. július 4-én Szegedre szabad királyi városnak nyilvánította, s felruházta ugyanazon jogokkal, amelyeket akkor Buda és Székesfehérvár élvezett.

Sandi István

Kommentár nélkül

Veszélyesen akadályozzák...

Tisztelt Szerkesztőség! Június 24-én, szombaton került sor az MSZDP egyik vezetőségi gyűlésére a Metro-klubban. Erről (túl) részletesen tudósított a fő műsoridőben sugárzott Tv-híradó. Elsősorban azt a mondatot nem lett volna szabad benne hagyni a beszámolóban, amelyik szerint „a július 1-jére tervezett országos gyűlés elmarad”. Éppen a tv sugárzott néhány nappal korábban egy olyan riportot, melynek során Révész András, a párt egyetlen legitimnek tartott régi vezetője, elnöke kijelentette: július 1-jére országos gyűlést kíván összehívni. A gyűlés megszervezésével és az aktuális választások elő-

készítésével a párt Tanácsadó Testületét bízta meg.

A Tv-híradó által közreadott két hír tehát szövegelementében áll egymással. Ismerve a magyarországi szocdem-mozgalom újrarendezésének nehézségeit, a nézetek és személyek nyilvánosság előtt zajló vitáit, nagyon fontosá válhat, ki mikor kap nyilvánosságot. Takács Imre bejelentései egyértelműen veszélyesen akadályozzák a most szombatra tervezett országos gyűlés megtartását, és csupán a további megosztottságot szolgálják.

Mindezek figyelembe vételével kérem a Tisztelt Szerkesztőseget, hogy biztossítsanak nyilvánosságot azoknak is, akik egy demok-

Az „itató” papír — amit Wayer Péterné, a Csongrád megyei Kőjál munkatársa tett elem — fekete. A ráakódott portól, s a szálló szemcsékhez társuló koromtól váltott szint az eredetileg hófehér szűrő, amely a Kossuth Lajos sgt.—Párizsi krt. kereszteződésében örökítette meg a szegedi porviszonyokat. A szűrő tanúsága szerint 204 mikrogramm/köbméter mérték, az elmúlt hét egy kritikus napján ezen a közlekedési csomóponton. A megengedett érték 100 mikrogramm/köbméter. De még a Kossuth Lajos sugárútánál is rosszabb a helyzet a Bécsi krt.—Petőfi Sándor sgt. környékén. Itt a határérték mégy-ötszörösét mutatták a mérési eredmények. A város több pontján felállított „porszívók” mindenütt a megengedett, az úgynevezett egészségügyi határérték felett regisztráltak a poros eredményeket.

S ez a szálló por korántsem erőtlenségre, hiszen az apró szemcsékhez ólom, kadmium és egyéb rákképző anyagok társulnak. Apró méretük miatt pedig akadálytalanul haladnak, majd telepednek meg a légutakban. Porból tehát akad bőven eme regényes hírű városban. Nemcsak apró, szálló, hanem nagy szemcsés ülepedő fajta is. Ebből valamivel kevesebb. Noha 10 év óta nincs a kritikus határérték körül, ez év februárjában mégis kiugróan magas, a higiénés határt kétszeresen meghaladó mennyiségű tornászta fel maggy az ülepedő por.

Por, por, por. Megléte függ az égiektől, de még inkább a halandóktól. A kapcsolat, tisztítatlan utak, testek, az állandó aszfaltfoltbontások, a gazlepte beépítetlen telkek, a félelemkel-

tően kevés fa és virág okán váltunk porfészekké. Termeljük rendre az apró tüdőrákbombákat, s vagyunk listavezetők a krónikus légúti megbetegedésekben.

No és akkor még hol van a többi veszélyeztető „nyersanyag”: a kén- és nitrogén-dioxid, a szén-monoxid? Amikor jártunkban-kel-

sem pedig a nyári hónapokban nem éri el az egészségügyi határt.

Megnyugtató is lenne ez, ha ugyanilyen eredményeket mondhatnánk magunknak a szén-monoxid, az ólom és a többi kalcinogén — rákkeltő — anyaggal kapcsolatban is. Csak hát a világ legkorszerűtlenebb au-

Úgy hírlík, a Bartók téren lakók tiltakozó levelet juttattak el a városi tanácshoz és a megyei kőjálhoz. Teszik ezt az egészséghez való alapvető emberi jogok követelése okán. Konkrétan azért, mert megelégtették a több tucat — téren megálló — autóbussz kipufogóbűzét. Könnyű nekik. Felnőtt emberek, akik maguk próbálkoznak helyzetükön változtatni. Gyerekeinknek ez nem adatik meg. Jóllehet, nekik is volna tiltakozniuk. Példának okáért, a Budapesti körút benzingőzében békésen alvó bölcsődéseknek, az autóparkoló szomszédságában „levegőző” Toldi utcai kis-óvodásoknak, az üzemi óvodák és bölcsődék nehéz levegőt szívó apróságainak, és mindazoknak a védtelemeknek, akiket elképesztő hidegvérrel mérgezzük nap nap után.

tünkben fuldoklunk, s már-már mellkason rúg bennünket a levegő, mindenre gondolhatunk, csak arra nem, hogy a kén- és nitrogén-dioxid mennyisége szempontjából városunk még tiszta levegőjének mondható. Hat állandó helyen mérnek az aeromatkészülékek ezt a levegőszennyezőt: a város központjában, a tarjáni óvodánál, az öntőde vállalatnál, az Eszterházy utcában, a Szivárvány kiterőnél és Újszegeden. Az állomáshelyek kiválasztásánál szempont, hogy a különböző városrésztípusok — így kertváros, lakótelep, ipartelep — képviseltetve legyenek. Az állomásokon mért kén-, nitrogén-dioxid mennyisége nem eltérést mutat ugyan, de sem a fűtési időszakban,

tőparkjával bíró kis hazánk egyik nagyvárosában — jelesül Szegeden — nincs műszer e mérgező anyagok kimutatására. Mondván, a város a tisztább levegőjű vidékek közé tartozik, így a mérések jószerével feleslegesek. Az igazsághoz azonban jóval közelebb áll az a tény, miszerint egyszerűen nem futja a mérődrága valutás berendezésekre. Így aztán csak fogalmaink lehetnek arról, mennyi ölmöt nyelünk „némi” szén-monoxid kísérletében. Mint ahogyan arról is csak az utókor árulkodik majd, hogy a határértékeket meg nem haladó, de tartós fogyasztású szennyezőanyagok milyen pusztításokat okoztak szervezetünkben.

Kalocsai Katalin

Megfenyegették a katonai bíróságot — elmaradt a rendőrper

Példátlan, legalábbis a Szegedi Katonai Bíróság munkája során eddig precedens nélküli eset miatt, elmaradt a június 27-ére, tegnapra kitűzött rendőrper tárgyalása. (Mint beszámoltunk róla, a Szegedi Katonai Ügyészségen Hízó József feljelentést tett Tábitth Pál és Enying Nándor rendőr főtörzsrörmesterek ellen, mert azok — elmondása szerint — indokolatlanul, tévedésből állították elő, és az eljárásuk során bántalmazták.) Az ügyészség hosszas vizsgálát nyomán a két rendőrről szemben vádindítványt nyújtott be, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás, könnyű testi sértés és jogellenes fogva tartás miatt.

A tárgyalóteremben Kó-

nya István hadnagy százados feltételes módban ismertette az ügyrendet, amelyre nem kerülhetett sor, mert kénytelen volt elfoglaltságot bejelenteni. Ismeretlen telefonáló megfenyegették őt is, az ügyész, és még a rendőrök védőjét is. A bíró utalt arra, hogy ebben az ügyben a szokásosnál nagyobb nyilvánosságot teljes mértékben indokoltnak tartja. A rendőri munkáról kialakult eltorzított, olykor elítélő állampolgári vélemények, előítéletek jó irányú befolyásolására mi is lett volna alkalmasabb, mint a nyílt tárgyalás? A közvéleményre megnyugtatólag hatott volna, ha független bíróság törvényes eljárásáról, az ott kialakult döntésről értesülhet. Hangsúlyozta: Magyar-

országban nem volt szokás a bíróságok fenyegetése, s elkövetőket a megfélemlítés is. Először múlt hét péntekjén hívta ismeretlen telefonáló a bírót. Azzal fenyegetőzött, hogy ha rossz döntést hoz — mármint, ha elítéli a rendőröket —, sósavval öntik ki a szemét. A férfi utalt Hízó Józsefnek egy, már elhunyt, elmebeteg rokonára, aki a körzeti orvosára támadt sósavval. Vagyis, hasonló, már megtörtént esettel példálózott, és sejtette azt is, „nem lakunk egymástól messze...” kiállításával, ismeri a bíró lakóhelyét. Ezek után hogyan ítélezhetnék elfogulatlanul? — kérdezte Kónya István. Nem beszélve a további hívságokról! Ugyanis hétfőn, 26-án délután most már egy női hang figyelmeztetett, nehogy komolytalannak minősítsék a pénteken hallottakat! S a nyomaték kedvéért közölte, az ügyész is ha-

sonló sorsra jut, ha a vádlottakat el merik ítélni. A tárgyaláson Török László ügyész, rendőr őrnagy, a bírőhöz hasonlóan, elfoglaltságot jelentett be. A történetek után szerinte is lehetetlen olyan döntést hozni, amely megtámadhatatlan. Szót kért Farkas László ügyvéd, a rendőrök védője is. Elmondta, azért vállalta védelmüket, mert a velük való beszélgetések nyomán hitt az ártatlanságukban. Am hétfő éjjelen őt is megfenyegették, ezért lemondja a védelmet, egyetért a bírói döntéssel. Ily módon a tegnap, fél 9-re hirdetett tárgyalás fél óra múlva véget ért.

— Mi történik ezután? — kérdeztem Márkus András ezredes, a katonai bíróság elnökét.

— A továbbiakban a Legfelsőbb Bíróság Katonai Kollégiuma fogja kijelölni az ügyben eljáró bíróságot és a tárgyalás helyét. Egyébként a történetekről természetesen följelentést tettünk a rendőrségen, ahol — úgy tapasztaltam — mélyszéles fölhaborodással fogadták a hírt.

— Lát-e valamilyen módot az ismeretlen telefonáló azonosítására?

— Semmilyen sem. A hívságokról nincs magnófelvételünk, de még ha lenne is, kielemezhető lenne hasonlítani? Ez különben nem is a mi dolgunk. Tudomásom szerint, Csongrád megye főkapitánya azonnal nyomozást rendelt el, amelyet személyesen fölügyel.

— Mondja, lehet ez egy provokáció is?

— Ki tudja? Egy biztos, megfélemlíteni nem hagyjuk magunkat. Számunkra első a törvényesség.

Mag Edit